

Les fonts de la diversitat

Llorenç Andreu Barrachina
Anna Ristol Orriols

PID_00155503

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Objectius.....	5
1. Les fonts de la diversitat.....	7
2. Lectures.....	10

Objectius

Amb el material d'aquest mòdul es pretén que assolii els objectius següents:

- 1.** Conèixer la tasca del psicopedagog alhora de fer intervencions que impliquen alumnes amb necessitats educatives especials.
- 2.** Saber com es duu a terme la valoració del procés d'aprenentatge de l'alumnat amb necessitats educatives especials.
- 3.** Conèixer diferents tipus de NEE: trastorn mental, baix autocontrol de la conducta, greus dificultats d'autonomia personal i social, necessitat d'ús de sistemes augmentatius de la comunicació.
- 4.** Fer una aproximació a diverses experiències, projectes i programes d'intervenció psicopedagògica amb alumnes que presenten NEE.

Competència general

Adquirir criteris per a dur a terme intervencions psicopedagògiques amb alumnes que presenten NEE.

1. Les fonts de la diversitat

En aquest mòdul ens fixem en la tasca del psicopedagog a l'hora d'atendre alumnes amb necessitats educatives especials. I ho fem perquè aquesta és una de les funcions que tenim assignades per part del Departament d'Educació.

Tal com dicten les instruccions d'inici de curs (Resolució de 29 de maig de 2009, relativa a l'organització i el funcionament dels centres públics d'educació secundària per al curs 2009-2010): el professorat de l'especialitat d'orientació educativa i els mestres de pedagogia terapèutica s'han de dedicar, prioritàriament, als alumnes que presenten més dificultats en l'aprenentatge i, molt particularment, als que necessiten suports educatius específics per a progressar en els seus aprenentatges i per a participar en les activitats ordinàries del centre, complementant les funcions que desenvolupen els professors de cada matèria pel que fa a l'atenció de les diferents capacitats, interessos i ritmes d'aprenentatge que presenten els alumnes.

Els alumnes amb necessitats educatives especials vinculades a discapacitats i els alumnes amb greus dificultats d'aprenentatge són els primers que s'han de beneficiar de la intervenció d'aquests especialistes.

Per aquest motiu és important conèixer que l'atenció als alumnes amb NEE, tal com assenyalen les instruccions d'inici de curs, ha de respectar les consignes següents:

- L'avaluació dels processos d'aprenentatge dels alumnes amb necessitats educatives especials ha de seguir el mateix procés que la resta d'alumnat.
- Els plans individualitzats han d'esdevenir el referent per a l'avaluació d'aquest alumnat, tenint en compte –en el marc dels objectius del curs i de l'etapa– l'assoliment de les competències que afavoreixen l'autonomia per a l'aprenentatge i el desenvolupament personal i social.
- L'equip docent, amb la col·laboració de l'EAP, ha de fer el seguiment dels aprenentatges dels alumnes i adoptar les decisions que correspongui en relació amb l'atenció educativa que es dona a l'alumne/a, procurant sempre la màxima participació de l'alumne/a en els entorns i grups ordinaris.
- En la valoració del procés d'aprenentatge de l'alumnat amb necessitats educatives especials es tindrà especialment en compte l'assoliment de les

competències bàsiques, el desenvolupament personal i social i l'adquisició d'hàbits d'autonomia i de treball.

- En els informes trimestrals s'explicitarà l'evolució de l'alumne/a en les diferents matèries i fins on sigui possible, els continguts treballats i els aprenentatges fets, l'assoliment d'hàbits de treball i d'autonomia i l'adaptació al centre i al grup. És convenient utilitzar el mateix model d'informe que amb la resta de l'alumnat.
- En finalitzar el curs escolar, els professors i professores que han impartit cadascuna de les matèries han d'atorgar a l'alumne/a la qualificació que correspongui, tenint en compte els plans individualitzats que per a cada alumne/a s'hagin formulat. Correspon a l'equip docent decidir sobre la promoció de l'alumnat.
- En l'avaluació final de l'etapa es considerarà la maduresa de l'alumne/a en relació amb els objectius i les competències bàsiques de l'etapa, la maduresa personal i les possibilitats de progrés en cursos posteriors.
- La comissió d'atenció a la diversitat ha de fer el seguiment de l'evolució de l'alumne/a amb necessitats educatives especials amb els tutors i professionals especialistes –EAP, professorat d'orientació educativa, mestre/a de pedagogia terapèutica, professionals de la USEE– com a element clau de les decisions organitzatives, curriculars i avaluatives que es prenguin per a afavorir la inclusió escolar.
- La implicació de les famílies i l'enregistrament sistemàtic dels aspectes que es tracten i els acords que es prenen seran essencials per a poder fer el seguiment de l'evolució de l'alumnat.
- En els documents oficials d'avaluació es faran constar les mesures d'atenció a la diversitat adoptades i el pla individualitzat, si escau.

Les lectures que us encomanem en aquest mòdul analitzen la pràctica psicopedagògica en el desenvolupament de programes d'atenció a alumnes amb NEE. Concretament, amb les NEE següents:

- Trastorn mental.
- Baix autocontrol de la conducta.
- Greus dificultats d'autonomia personal i social.
- Necessitat d'ús de sistemes augmentatius de la comunicació.

Tot i que hi ha molts altres tipus de NEE, s'han escollit aquestes lectures a tall d'exemple i no perquè aquest tipus de NEE siguin més rellevants que d'altres.

2. Lectures

A continuació exposem un breu resum de cada una d'aquestes lectures:

- **I. Gómez; E. Bassedas** (2004). "Intervención psicopedagógica en el caso de alumnos con trastorno mental o en riesgo de sufrir trastorno mental". A: A. Badia; T. Mauri; C. Monereo. *La práctica psicopedagógica en educación formal*. Barcelona: Editorial UOC.

Aquest text ens dóna una visió panoràmica sobre la intervenció psicopedagògica en alumnes que pateixen trastorn mental o que poden patir-lo. Se'ns explica que aquest tipus de trastorn acostuma a aparèixer a l'adolescència i ens facilita indicadors per detectar-la. Els alumnes que tenen algun tipus de trastorn mental solen ser incompresos pels seus professors i poden ser expulsats del sistema educatiu en confondre'ls amb alumnes als quals *no els dóna la gana estudiar*. El text ens aporta algunes idees i suggeriments sobre com ha de ser la intervenció psicopedagògica, alhora que fa èmfasi en la importància de la coordinació amb els serveis i recursos comunitaris i externs al centre.

- **A. Miranda; M. J. Presentación; R. García; R. Tárraga** (2004). "Proyectos y programas de intervención psicopedagógica en alumnos con un bajo autocontrol de su conducta". A: A. Badia; T. Mauri; C. Monereo. *La práctica psicopedagógica en educación formal*. Barcelona: Editorial UOC.

Aquest text introdueix el concepte d'autocontrol i explica les funcions executives que el componen; fa una anàlisi de la intervenció psicopedagògica en alumnes que presenten dificultats d'autocontrol i facilita un exemple d'intervenció psicopedagògica per al cas d'un alumne amb dificultats d'aquest tipus. L'exemple que dóna se situa a primària, però el mateix tipus d'intervenció podria aplicar-se a secundària.

- **M. A. Mañas** (2004). "Intervención psicopedagógica en graves dificultades de desarrollo de habilidades de autonomía personal y social". A: A. Badia; T. Mauri; C. Monereo *La práctica psicopedagógica en educación formal*. Barcelona: Editorial UOC.

Aquest article tracta de la intervenció psicopedagògica en l'alumnat que presenta discapacitat cognitiva. Primer de tot, presenta el concepte de retard mental i fa un especial èmfasi en la importància dels suports. A continuació, fa recull els diversos àmbits d'intervenció i assessorament: ús dels diferents llenguatges, relacions interpersonals i activitats de la vida diària. I per acabar, aporta un exemple d'intervenció psicopedagògica en el cas d'un alumne de 15 anys amb síndrome de Down escolaritzat en un centre d'educació especial.

- **C. Basil; E. Soro-Camats** (2004). "Proyectos y programas en alumnos que requieren el uso de sistemas aumentativos de comunicación que faciliten su acceso al currículum". A: A. Badia; T. Mauri; C. Monereo. *La práctica psicopedagógica en educación formal*. Barcelona: Editorial UOC.

Aquest text presenta el tipus d'intervenció que es duu a terme des de la **UTAC** (Unitat de Tècniques Augmentatives de la Comunicació). La UTAC és un equip multiprofessional que atén persones amb discapacitat motriu que requereixen formes augmentatives de la comunicació i d'accés a l'ordinador. Per aquest motiu, primerament ens explica què són els sistemes augmentatius i alternatius de la comunicació i aporta una relació de recursos d'aquest tipus. A continuació, ens explica quines són les tasques que porta a terme la UTAC:

- Avaluació, intervenció i seguiment.
- Cooperació amb familiars, professionals i institucions.
- Suport a la integració escolar i l'accés al currículum educatiu.
- Divulgació, formació i investigació.

I finalment, ens facilita l'exemple de la inclusió a l'escola ordinària d'un alumne amb paràlisi cerebral d'una manera reeixida, per mitjà de la intervenció coordinada de diversos agents educatius.

